

**Postanowienie z dnia 17 kwietnia 1996 r.  
I PRZN 1/96**

**Dopuszczalne jest zarejestrowanie związku zawodowego, którego nazwa jest zbliżona do nazwy innego związku zawodowego, jeżeli tylko nazwa ta pozwala na identyfikację tego związku.**

Przewodniczący SSN: Teresa Romer, Sędziowie SN: Kazimierz Jaśkowski, Walerian Sanetra (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Stefana Trautsołta, po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 1996 r. sprawy z wniosku Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego "Solidarność 80" Region Częstochowski z siedzibą w Częstochowie o zarejestrowanie związku, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 października 1995 r. [...]

p o s t a n o w i ł :

o d d a ł i ć rewizję nadzwyczajną.

**U z a s a d n i e n i e**

Postanowieniem z dnia 10 lutego 1995 r. [...] Sąd Wojewódzki w Częstochowie zarejestrował Niezależny Samorządny Związek Zawodowy "Solidarność 80" Regionu Częstochowskiego z siedzibą w Częstochowie. Postanowienie to uprawomocniło się bez zaskarżenia.

W skardze o wznowienie postępowania zakończonym wymienionym postanowieniem, Komisja Krajowa NSZZ "Solidarność 80" z siedzibą w Szczecinie wniosła o uchylenie postanowienia o rejestracji i oddalenie wniosku. Skarżąca zarzuciła naruszenie prawa do wyłączności swej nazwy, którą przybrał wnioskodawca, bez uzyskania zgody Komisji Krajowej i z pominięciem jej udziału w sprawie, co uzasadnia skargę o wznowienie postępowania na podstawie art. 401 pkt 2 KPC.

Postanowieniem z dnia 17 sierpnia 1995 r. [...] Sąd Wojewódzki w Częstochowie odrzucił skargę. Zdaniem Sądu Wojewódzkiego w sprawie nie zachodzi wymienia w skardze podstawa wznowienia. Związek regionalny działa w oparciu o własny statut i został prawidłowo powołany do istnienia. Nie było obowiązku wzywania do udziału w sprawie Komisji Krajowej Związku.

Zażalenie Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność 80" od postanowienia Sądu Wojewódzkiego zostało odrzucone przez Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z dnia 24 października 1995 r. [...]. Sąd ten ustalił, że zażalenie podpisał w imieniu Komisji Krajowej Marian Jurczyk, który wtedy nie był już przewodniczącym Komisji. Wynika to z orzeczeń Sądu Wojewódzkiego w Warszawie powołanych w uzasadnieniu postanowienia Sądu Apelacyjnego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie jest celowe wzywanie osób uprawnionych do oświadczenia czy podtrzymują oświadczenie złożone

przez Mariana Jurczyka, gdyż obecnie działający członkowie Komisji Krajowej uznali Częstochowski Region Związku jako prawnie działający.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego zostało zaskarżone w trybie rewizji nadzwyczajnej przez Ministra Sprawiedliwości, który zarzucił mu rażące naruszenie art. 397 KPC w związku z art. 3 § 2, 410 i 411 KPC.

Zdaniem rewidującego, wprowadzie sąd II instancji ma prawo sam dokonywać ustaleń w postępowaniu zażaleniowym (art. 397 KPC), jednakże zawarty w aktach materiał nie dawał dostatecznych podstaw do ustalenia, kto w istocie rzeczy reprezentuje obecnie Krajową Komisję NSZZ "Solidarność 80". Materiały zawarte w aktach wskazują, że sytuacja prawna Komisji Krajowej jest nieustabilizowana w wyniku rozłamu, jaki wystąpił w tej organizacji. Według twierdzeń zawartych w podaniu o złożenie rewizji nadzwyczajnej, podpisanym przez Mariana Jurczyka, postanowienia Sądu Wojewódzkiego w Warszawie dotyczące wpisów do rejestru są nieprawomocne.

W tej sytuacji, według Ministra Sprawiedliwości należałoby wstrzymać się z rozpoznaniem skargi o wznowienie postępowania do czasu wyjaśnienia, kto ma prawo działać w imieniu Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność 80".

Uważa on ponadto, że postanowienie Sądu Wojewódzkiego również zostało wydane z rażącym naruszeniem prawa. Nie przesądzając, czy Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność 80" przysługuje roszczenie o ochronę swej nazwy, należy mieć na uwadze, że Sąd Wojewódzki, bez bliższego wyjaśnienia sprawy, zajął stanowisko w tej kwestii. Nazwa związku zawodowego może podlegać ochronie według przepisów o ochronie dóbr osobistych (art. 43 KC w związku z art. 23 i 24 KC). Ocena, czy w rozpoznawanej sprawie zachodzą podstawy do zastosowania takiej ochrony, może być dokonana po przeprowadzeniu odpowiedniego postępowania dowodowego, a w szczególności ze statutów obydwu omawianych Związków, po bliższym wyjaśnieniu przez Komisję Krajową NSZZ "Solidarność 80" przyczyn, dla których ta Komisja dopatruje się naruszenia nazwy Związku przy tworzeniu jego struktury regionalnej.

Prowadzenie postępowania dowodowego na okoliczność, czy zgłoszona w skardze podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje, wymaga wyznaczenia rozprawy (art. 411 KPC), czego Sąd Wojewódzki nie uczynił. Odrzucenie skargi o wznowienie postępowania na posiedzeniu niejawnym wobec braku ustawowej podstawy wznowienia (art. 410 KPC), może nastąpić w warunkach, gdy skarżący podstawy wznowienia nie podał, albo gdy podana przez skarżącego podstawa wznowienia nie może być z oczywistych przyczyn przyjęta. W sprawie nie zachodzi taka sytuacja, a więc wyznaczenie rozprawy było niezbędne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna nie zasługuje na uwzględnienie.

W toku postępowania przed Sądem Najwyższym przedstawiciel Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność 80" M. Adamczyk oświadczył, że Komisja ta nie zgłasza zastrzeżeń wobec nazwy przyjętej przez Niezależny Samorządny Związek Zawodowy "Solidarność 80" Region Częstochowski z siedzibą w Częstochowie. Takie stanowisko tej Komisji znajdowało pośrednio wyraz w toku całego postępowania jakie toczyło się w sprawie rejestracji tego Związku i wynika między innymi z pisma z dnia 20 kwietnia 1995 r. skierowanego do Zarządu Regionu Częstochowa przez Komisję Krajową NSZZ

"Solidarność 80" podpisanego przez jej wiceprzewodniczących J. Samborskiego i Z. Półtoraka [...]. W tych warunkach nie można uznać za zasadny zarzut, że - jak pisze się w rewizji nadzwyczajnej, nie przesądzając, czy Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność 80" przysługuje roszczenie o ochronę swojej nazwy - Sąd Wojewódzki, bez bliższego wyjaśnienia sprawy, zajął stanowisko w tej sprawie. Nie ulega bowiem wątpliwości, że nazwa zarejestrowanego przez Sąd Wojewódzki w Katowicach związku zawodowego ma cechę odróżniającą (identyfikującą) go od innych (nazw) związków zawodowych, w tym także od NSZZ "Solidarność 80", gdyż występuje w niej dodatkowy element (nie występujący w nazwach innych związków zawodowych, "Solidarności 80", "Region Częstochowski"). W ocenie zaś, czy w konkretnym przypadku - mimo braku identyczności nazwy - dochodzi do naruszenia praw osobistych, wynikających z jej daleko posuniętej zbieżności z nazwą (nazwami) innego związku (związków), nie można pominąć stanowiska tego związku (związków). Związek taki - jak ma to miejsce w rozważanej sprawie - może być szczególnie zainteresowany w tym, by z uwagi na przewidziane (zakładane) współdziałanie nazwa innego związku czy związków, z którymi chce ściśle współpracować, czy tworzyć trwałe alianse, była znacznie zbliżona i sygnalizowała względną jedność akcji. Oznacza to tym samym w takim przypadku, że jego (ich) głos w sprawie, czy dochodzi do naruszenia praw osobistych związanych z jego nazwą przez użycie zbliżonej nazwy przez inny związek, należy uznać za szczególnie istotny, a nawet rozstrzygający, jeżeli odpowiednio szeroko będzie się rozumiało zasadę wolności związkowej. W myśl tej zasady związki zawodowe mają nie tylko swobodę w kształtowaniu swoich struktur organizacyjnych, ale także i nadawania im określonych nazw. Jeżeli między związkami zawodowymi nie istnieją na tym tle spory, a przyjęta przez nowy związek zawodowy jego nazwa pozwala na jego identyfikację w obrocie prawnym i odróżnia go od innych związków zawodowych, nawet przy daleko idącej jej zbieżności z nazwą (nazwami) innej struktury (struktur) związkowej, to nie może być ona kwestionowana i stanowić podstawy odmowy rejestracji danego związku zawodowego.

W uzasadnieniu zaskarżonego przez Ministra Sprawiedliwości postanowienia Sądu Apelacyjnego kwestionuje się to, że Sąd ten przyjął, iż składający zażalenie (na postanowienie o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania w sprawie zarejestrowania NSZZ "Solidarność 80" Region Częstochowski) M. Jurczyk nie był już (w chwili jego składania) przewodniczącym Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność 80". Minister Sprawiedliwości uważa, że zawarty w aktach sprawy materiał nie dawał dostatecznych podstaw do ustalenia, kto w istocie rzeczy reprezentuje obecnie Krajową Komisję NSZZ "Solidarność 80". W ocenie Sądu Najwyższego również ten zarzut nie zasługuje na uwzględnienie. Wprawdzie Sąd Apelacyjny swoje postanowienie o odrzuceniu zażalenia oparł na rozstrzygnięciu z dnia 28 lipca 1995 r. [...], którym w rejestrze sądowym jako osoby uprawnione do reprezentowania "Solidarności 80" wpisani zostali Z. Półtorak (przewodniczący) i R. Majdzik (viceprzewodniczący), mimo że postanowienie to nie nabrało jeszcze prawomocności. Jednak postanowienie to stało się już prawomocne w następstwie rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 marca 1996 r. [...], którym oddalił on rewizję od tego postanowienia, co stało się też powodem złożenia przez prokuratora uczestniczącego w rozprawie przed Sądem Najwyższym wniosku o umorzenie postępowania, z powołaniem się na art. 355 KPC. W tym stanie rzeczy nie może być kwestionowany pogląd, że wnoszący skargę o

wznowienie postępowania w imieniu "Solidarności 80" (M. Jurczyk, S. Kocjan) nie byli uprawnieni do działania jako osoby upoważnione do reprezentowania tego Związku. W konsekwencji też nawet jeżeliby uznać, że Sąd Apelacyjny nie wyjaśnił w dostateczny sposób, czy M. Jurczyk oraz S. Kocjan mogli złożyć skargę o wznowienie postępowania w sprawie rejestracji NSZZ "Solidarność 80" Region Częstochowski, to jednak nie może to stanowić podstawy uchylenia postanowienia tego Sądu w trybie rewizji nadzwyczajnej.

Z powyższych powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 421 § 1 KPC orzekł jak w sentencji.

=====